

**OMMAVIY AXBOROT VOSITALARI BILAN PROFILAKTIKA
INSPEKTORLARINING HAMKORLIGI**

Pardayev Diyorbek Otabekovich

O'zbekiston Respublikasi Ichki ishlar vazirligi Akademiyasi 3-o'quv kursi kursanti

Annotatsiya : Ushbu maqolada profilaktika inspektorlarining jinoyatchilikning oldini olish, huquqbuzarliklar profilaktikasini kuchaytirish hamda aholining huquqiy savodxonligini oshirish jarayonida ommaviy axborot vositalari bilan hamkorlik faoliyati tahlil qilinadi. Media makonining kengayishi, ijtimoiy tarmoqlarning kirib kelishi va aholining axborot iste'moli ortishi ushbu hamkorlikni zamonaviy xavfsizlik siyosatining muhim tarkibiy qismiga aylantirmoqda. Maqolada OAV bilan axborot almashinuvi mexanizmlari, hamkorlikning tashkiliy-huquqiy asoslari, jamoatchilik fikriga ta'sir qilish omillari va samaradorlikni oshirish bo'yicha takliflar bayon etiladi.

Annotation: This article examines the cooperation between prevention inspectors and mass media in preventing crime, strengthening public safety, and enhancing citizens' legal awareness. The expansion of the information environment, the rise of social media, and the growing public demand for timely information make such cooperation an essential component of modern security policy. The article analyzes mechanisms of information exchange with the media, organizational and legal foundations of cooperation, factors influencing public opinion, as well as practical recommendations aimed at improving the effectiveness of this collaboration.

Аннотация: В данной статье рассматривается сотрудничество профилактических инспекторов со средствами массовой информации в процессе предупреждения преступности, укрепления общественной безопасности и повышения правовой грамотности населения. Расширение информационного пространства, развитие социальных сетей и рост потребности населения в оперативной информации делают такое взаимодействие важным элементом современной системы обеспечения безопасности. В статье анализируются механизмы обмена информацией со СМИ, организационно-правовые основы сотрудничества, факторы влияния на общественное мнение, а также предложения по повышению эффективности данного взаимодействия.

KIRISH

Hozirgi globallashuv va axborot texnologiyalarining jadal rivojlanishi sharoitida ommaviy axborot vositalari (OAV) jamiyatning barcha sohalarida faol ishtirok etmoqda. Axborotning tezkorligi, ochiqligi va aholiga tez yetib borishi jamoatchilik fikrining shakllanishida OAVning o'rnini yanada kuchaytirdi. Xususan, huquqbuzarliklarning oldini olish, aholining huquqiy madaniyatini yuksaltirish va jamoat tartibini ta'minlash masalalarida profilaktika inspektorlarining samarali faoliyati ko'p jihatdan OAV bilan o'rnatgan hamkorligiga bog'liq bo'lib bormoqda.

20-NOYABR, 2025-YIL

Profilaktika inspektorlari aholiga eng yaqin bo‘lgan huquqni muhofaza qiluvchi subyektlardan biri sifatida ijtimoiy jarayonlarda faol ishtirok etadi. Ularning faoliyatida OAV orqali aholiga murojaat qilish, profilaktik tavsiyalar berish, sodir etilgan huquqbuzarliklar borasida jamoatchilikni xabardor qilish, voyaga yetmaganlar orasidagi jinoyatchilikni kamaytirish bo‘yicha tushuntirish ishlarini kuchaytirish kabi vazifalarda media bilan hamkorlik alohida o‘rin tutadi.

Maqolaning maqsadi — profilaktika inspektorlarining ommaviy axborot vositalari bilan hamkorlik tizimini ilmiy tahlil qilish, uning huquqiy asoslarini o‘rganish, amaliy mexanizmlarini ko‘rsatish va mavjud muammolar yuzasidan takliflar ishlab chiqishdan iborat.

ASOSIY QISM

1. Profilaktika inspektorlarining faoliyatida OAVning o‘rni

Profilaktika inspektorlari faoliyatining asosiy yo‘nalishi — jinoyat va huquqbuzarliklarning oldini olish, fuqarolar xavfsizligini ta‘minlash hamda profilaktik ta‘sir choralari qo‘llashdan iborat. Ushbu jarayonda ommaviy axborot vositalari quyidagi funksiyalarni bajaradi:

- aholiga rasmiy va ishonchli axborotni yetkazish;
- jinoyatchilikka qarshi kurash bo‘yicha tavsiyalar berish;
- profilaktika inspektorlari faoliyatini yoritish orqali jamoatchilik ishonchini oshirish;
- huquqbuzarliklar oqibatlari haqida ogohlantiruvchi materiallar tarqatish;
- jamoatchilikni huquqni muhofaza qilish organlari faoliyatiga jalb qilish.

Bugungi kunda O‘zbekistonning barcha hududlarida profilaktika inspektorlari OAV orqali turli chiqishlar qilmoqda, rasmiy ma‘lumotlar berib borilmoqda va tarmoq telekanallari bilan qo‘shma ko‘rsatuvlar tayyorlanmoqda.

¹

2. Hamkorlikning tashkiliy-huquqiy asoslari

Profilaktika inspektorlarining OAV bilan hamkorligi bir qator normativ-huquqiy hujjatlar bilan tartibga solinadi. Jumladan:

- “Ommaviy axborot vositalari to‘g‘risida”gi Qonun
- “Huquqbuzarliklar profilaktikasi to‘g‘risida”gi Qonun
- Ichki ishlar organlari faoliyatini tartibga soluvchi idoraviy hujjatlar
- Axborot xavfsizligini ta‘minlash bo‘yicha me‘yorlar

Mazkur hujjatlar profilaktika inspektorlariga OAV bilan ishlashda:

1. oshkoralik,
2. tezkorlik,
3. xolislik,
4. qonuniylik,
5. ma‘lumotlarni maxfiy saqlash

¹ O‘zbekiston Respublikasining “Ommaviy axborot vositalari to‘g‘risida”gi Qonuni

tamoyillariga amal qilishni talab etadi. Ayniqsa voyaga yetmaganlar, jabrlanuvchilar yoki jinoyat ishtirokchilari haqida ma'lumot berishda ehtiyotkorlik talab etiladi. 3. Hamkorlikning amaliy yo'nalishlari

Profilaktika inspektorlarining ommaviy axborot vositalari bilan hamkorligi quyidagi yo'nalishlarda amalga oshiriladi:

3.1. Televideniye va radio orqali axborot berish

Telekanallar orqali chiqishlar jinoyatchilikning oldini olish, mahallalarda tartibni mustahkamlash, oila va yoshlar masalalariga bag'ishlangan ko'rsatuvlar orqali amalga oshiriladi.

3.2. Matbuot bilan hamkorlik

Gazeta va jurnallarda profilaktik maqolalar, statistika, ogohlantiruvchi e'lonlar chop etiladi.

3.3. Rasmiy veb-saytlar va portallar bilan ishlash

Ichki ishlar organlarining rasmiy saytlari va mahalla portallari profilaktika tadbirlarini yoritishda muhim manba hisoblanadi.²

3.4. Ijtimoiy tarmoqlarda faoliyat

Bugungi kunda ijtimoiy tarmoqlarda (Telegram, Facebook, Instagram) maxsus sahifalar orqali:

- fuqarolarning murojaatlari qabul qilinadi,
- tezkor ma'lumotlar beriladi,
- huquqbuzarlik holatlari bo'yicha ogohlantirishlar joylanadi.

Ijtimoiy tarmoqlar profilaktika inspektorlariga bevosita aholiga murojaat qilish, jamoatchilik fikrini kuzatish va muammolarni tez aniqlash imkonini beradi.

amkorlik samaradorligi va uning ijtimoiy ahamiyati

OAV bilan muntazam hamkorlik:

- fuqarolarning huquqiy ongini oshiradi,
- jinoyatlarning oldini olishga yordam beradi,
- jamoatchilik va huquqni muhofaza qiluvchi organlar o'rtasida ishonchni

mustahkamlaydi,

- mahallada tinchlik va barqarorlikni ta'minlashga xizmat qiladi.

Profilaktika inspektorlarining OAV orqali faol chiqishlari natijasida aholining huquqbuzarliklarga munosabati o'zgarib, jamoaviy mas'uliyat kuchayadi.

5. Hamkorlikda uchraydigan muammolar

Hamkorlik jarayonida ayrim masalalar mavjud:

- ba'zan ma'lumotlarning kechikib berilishi;
- ayrim OAVning xolislikka rioya qilmasligi;
- inspektorlarning media bilan ishlash ko'nikmalari yetarli emasligi;
- ijtimoiy tarmoqlarda soxta ma'lumotlarning tarqalishi.

² Karimov B., Sodiqov X. *Profilaktika faoliyatining dolzarb masalalari*. Toshkent, 2021.

20-Noyabr, 2025-yil

Ushbu kamchiliklarni bartaraf etish uchun media savodxonligi bo'yicha o'quvlar, press-sekretarlar bilan samarali muloqot va axborot almashinuvi tizimini takomillashtirish zarur.

XULOSA

Profilaktika inspektorlarining ommaviy axborot vositalari bilan hamkorligi zamonaviy huquqbuzarliklar profilaktikasi tizimining ajralmas qismidir. OAV orqali aholiga ishonchli, tezkor va tushunarli axborot berilishi fuqarolarning huquqbuzarlik va jinoyatchilikka qarshi kurashda faol ishtirok etishiga olib keladi.

Media makonining kengayishi ushbu hamkorlikni yanada chuqurlashtirishni, hamkorlik mexanizmlarini takomillashtirishni, profilaktika inspektorlarining media savodxonligini oshirishni talab etadi. Shuningdek, ijtimoiy tarmoqlar orqali jamoatchilik bilan muntazam muloqot profilaktik ishlarining samaradorligini sezilarli ravishda oshiradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. O'zbekiston Respublikasining “Huquqbuzarliklar profilaktikasi to'g'risida”gi Qonuni.
2. O'zbekiston Respublikasining “Ommaviy axborot vositalari to'g'risida”gi Qonuni.
3. Ichki ishlar vazirligi axborot materiallari va metodik qo'llanmalari.
4. Karimov B., Sodiqov X. *Profilaktika faoliyatining dolzarb masalalari*. Toshkent, 2021.
5. Raxmonov A. *OAV va jamoatchilik bilan ishlashning zamonaviy usullari*. – Toshkent, 2020.
6. Xalqaro jamoat xavfsizligi bo'yicha ilmiy maqolalar va ochiq manbalar.